

En ufuldstændig Beretning !

Skrevet af Carl August Bernhard i marts 1996

Til orientering for nye og nyere Morgenbadere

Kære Badevenner!

Dette er ikke en udførlig historisk beretning om Ballehage og livet dérude; men blot nogle ufuldstændige linjer til almindelig og forhåbentlig fornøjelig orientering. Måske vil det interessere én og anden at få den!

Søbadeanstalten ved Ballehage blev åbnet den 1. april i 1954 i stort set den form vi kender i dag, når bortses fra broen, som dengang var større og flottere. Den kostede 18.000 kroner at bygge, og den afløste det tidligere søbad i Tangkrogen. Denne blev nedlagt på grund af stigende forurening. Århus Kommune opretholdt hermed byens 2 søbade, Den Permanente i Risskov og altså fra 1954 Ballehage Søbad. - Ved begge disse søbade har der gennem alle årene været udført vinterbadning. Ved Den Permanente med Vikingeklubben Jomsborg, der blev stiftet søndag den 31. december 1933. Denne forening blev stiftet umiddelbart efter bygning af anlægget i 1932/33. Dette anlæg erstattede anlægget Kattegat, der lå ud for Klintegården og altså nærmere ved byen. Også ved Ballehage har der uden al tvivl været udført vinterbadning fra starten; men en egentlig forening stiftes først i 1994, og herom fortsætter så denne lille beretning.

Spiren til en forening og Vagtafløsning!

Vi kan finde spiren til vores nuværende forening i sommeren 1968, hvor 2 Ballehage-Vikinger, nemlig Norman og Valdemar tog initiativ til stiftelse af Den Gyldne Kæde's Orden på Motel La Tour i Århus.

Dvæl lidt ved dette, for her er spiren ... Vi ved altså med sikkerhed, at der var vikinger ved Ballehage i 1960'erne, og vi ved, at der eksisterede en uformel forening med formand og tidsskrift; men resten fortøner sig i tågerne omkring stedet. En dag måske dukker et arkiv op, som kan fortælle os noget mere.

Fra 1970'erne har vi en anelse sikrere oplysninger. Vi ved, eller vi antager, at Toft-Jensen (kaldet Toft) var eller fungerede som formand, og vi ved, at Valdemar Melchior tog over på et tidspunkt og førte skaren af vinterbadere videre på deres vej. - Fra midten af 1980'erne begynder vi at vide mere. Og vi kan bl.a. berette om 3 isvintre i træk, nemlig vintrene 85/86, 86/87 og 87/88. Sidstnævnte vinter lå isen tæt derude langt hen i marts måned, og der var kun lidt tilbage af broen. I denne periode kunne det se ud, som vinterbadningen ved Ballehage Søbad gik mod sin afslutning. Skaren af de fremmødte morgenbadere kunne tælles på 2 hænder. Ja, der var perioder, hvor én hånd var tilstrækkelig.

Ved en sej og målbevidst indsats - til tider streng og ubønhørlig - lykkedes det Valdemar at puste nyt liv i en samling livsånder, og langsomt begyndte kredsen at vokse igen. Et vagtskifte tog sin begyndelse! - At Valdemar i dag er vores forenings Æresformand behøver næppe flere forklaringer. Det var også i denne periode af stedets liv, at kontakterne til Århus Kommune blev hyppigere. Vi fik adgang til badehuset, og de første uformelle møder med Fritids- og Kulturforvaltningen fandt sted. Vi begyndte at gøre os synlige for 'Magtens Mænd'. Fra slutningen af 1980'erne kom der øget tilgang, og det begyndte at lysne for vinterbadelivet ved Ballehage Søbad.

Katastrofen i maj 1991!

Men bedst som det gik, slog lynet ned! Eller rettere forårets hærværksfolk slog til, og i maj 1991 brændte næsten halvdelen af anlægget ned til grunden. Vores gamle kaffestue forsvandt over én nat, og dermed røg i bogstaveligste forstand en del af de gamle arkivalier og billeder. Bl.a. mistede vi det gamle pingvin-billede i guldrammen. Og vi mistede de gamle fremmøde-protokoller. Men vi mistede ikke modet, selv om det holdt hårdt. Derimod var 'Magtens Mænd' lige ved at gøre det. Der blev faktisk talt om at nedlægge Ballehage som søbad. Tænk engang lidt over det!

Genopbygning og reovering.

Men søbadet blev ikke nedlagt i denne omgang. Tværtimod blev ulykken vort store held, kan vi sige i dag. For 'Magtens Mænd' traf den rigtige beslutning nemlig at genopbygge og reovere anlægget, og for en pris på 80.000 kr. fik vi det hus, vi kender i dag, og uden al tvivl er den vikingeforening i Danmark - måske i Europa - der har de bedste faciliteter, så der er noget at leve op til for os alle. Og måske finder vi her svaret på en yderligere tilgang af morgenbadere, som sker her i begyndelsen af 1990'erne, og som må glæde gamle folk, som viste vejen og trådte stien.

En forening stiftes.

Med sikker hånd - stadig til tider streng og ubønhørlig - leder Valdemar Melchior morgenlivet derude og fører nye folk ind i stedets mysterier.

Hvem gør hvad og hvorfor?

Hvordan gør man og hvorfor?

Men langsomt begynder tanken om stiftelse af en egentlig forening at rumstere, og i løbet af året 1994 tager tankerne form. Der indkaldes til stiftende generalforsamling på Thors Mølle lørdag den 10. september 1994, og under almindelig enighed og med store forventninger til fremtiden stiftes Vikingeforeningen Morgenbaderne ved Ballehage Søbad.

Bevarelse af en tradition.

Der var ved stiftelsen enighed om, at formålet med denne foreningsdannelse ikke var nogen revolution eller radikal ændring; men at sikre og bevare traditionen derude, og det blev da også understreget i Århus Kommunes skrivelse af 28. september 1994, hvor der netop henvises til tradition og fortid.

Hermed opnåede vi kommunens godkendelse og en formel brugsret til stedet. Vi opnåede alt det, vi havde ønsket. Fremtiden tegnede lyst for vinterbadning ved Ballehage Søbad, og vi kunne gå i gang med at føre foreningens formålsbestemmelse ud i selve livet:

"Foreningens formål er at varetage og fremme badelivet ved Ballehage Søbad, herunder især at varetage og fremme interessen for vinterbadning."

Sådan står der skrevet! - Foreningens smukke logo blev tegnet af Ruth Høgh, og hendes originaltegning er ophængt i kaffestuen.

Vinterbadning er ikke noget nyt. Allerede ovenstående fortæller jo om denne særlige livsstil helt tilbage i 30'erne. Og man kan sandsynligvis gå ud fra, at der har været dyrket vinterbadning i Danmark længere tilbage i tiden. Ja, formentlig var vore forfædre i en fjern oldtid vinterbadere, fra en tid før vi blev inficeret af, hvad man kan og ikke kan. Hvad man bør og ikke bør. Hvad der er sundt og ikke sundt.

En forenings bemanding og struktur.

Dette fremgår af Vikingeforeningen Morgenbaderne ved Ballehage's Love, og her skal kun dvæles ved Ballehage-Ordenen af marts 1987. som er ophængt i Kaffestuen. Her findes grundlaget for medlemmernes inddeling i kredsen. Man ser heraf, at ingen kommer gratis til titlerne! Der skal også dvæles ved Den Gyldne Kæde's orden, hvor vi finder selv kimen til foreningen. En særlig udmærkelse for praktisk anlagte folk, der kan se opgaverne og udfører dem. Og så skal der dvæles ved tillidsmandsordningen, uden hvilken bestyrelsen kun vanskeligt vil kunne fungere efter hensigten. En art borgerligt ombud, som ingen morgenbader kan sige nej til. Så den dag kan komme for enhver.

Vinterbadning i Danmark.

Overalt i Danmark finder vi vinterbadere, og vi har den glæde at være fødselshjælper til en af Danmarks yngste - og tør vi sige - mest særprægede forening, nemlig Badeselskabet Morgenstjernen i Hygum, som i dag er vores forenings venskabsforening. I kaffestuen hænger det minderige billede fra stiftelsen i det nordjyske. - Historien fortæller i øvrigt om tidligere kontakt med vinterbadere i det midtjyske søhøjland. Men kilderne kan ikke fravristes yderligere herom.

Morgenbad som tradition.

Man bør for god ordens og for egen skyld bemærke, at foreningens navn er Morgenbaderne ved Ballehage Søbad. Og hermed adskiller vi os nok en del fra øvrige vikingeforeninger i Danmark. Igen var det traditionen, der bestemte. Sådan var det. Sådan er det.

Det væsentlige.

Som ny og nyere morgenbader kan man måske af og til komme til at tænke på, hvad det væsentlige i alt dette her er. Og for at man ikke skal forvirre sig ind i helt forkerte tankebaner, hvad måske kunne forekomme, så skal det her på dette sted understreges, hvad det er. Altså hvad det væsentlige er:

Det er broen.

Kun det. Kun den erfarne vinterbader vil forstå dette. Til gengæld forstår han det fuldt ud. Det er derfor et af foreningens vigtigste mål - måske det vigtigste - at få en større og bedre bro ved Ballehage.

Et motto!

Enhver god forening bør have et motto, som kan være en fælles ledestjerne i mørket. Endnu er et sådant ikke fundet, men til almindelig overvejelse kan nævntes følgende emner:

- *'Alvor i Legen'*
- *'Frihed for Loke som for Thor'*
- *'Havet blev min Skæbne'* (det sidstnævnte kan i særlig grad begrundes).

En epistel bør slutte.

Det har været hensigten at indvie nye og nyere folk ved Ballehage i stedets mange mysterier - og dog bevare nogle. Men en epistel bør slutte, før træthed og opgivelse indtræder. Og det sker nu. - Som i enhver fungerende forening har bestyrelsen nøje overvejet kommunikationslinjerne til medlemmerne, og et blad har været bragt på tale. Man kan derfor se denne epistel som et første nummer af *BadeNyt*, hvor ting kan berettes, og hvor tanker kan formuleres og brydes. Men uden redaktør går det ikke. Det er derfor den første opgave i denne proces at finde en egnet person, som kan løfte denne store opgave. Bestyrelsen er i dette som i alt andet særdeles tålmodig, til en vis grænse naturligvis. For heller at gøre det rigtige end kaste sig ud i håbløse eksperimenter. Men ingen tør vel benægte, at der ligger en opgave her!

Hvad Ballehage også er:

Det er sagt før. Men det kan ikke siges for tit:

"Ballehage er et fristed for lette og lyse tanker"

Århus i marts 1996
Carl August Bernhard

En epistel er slut